

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS
FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 2, 6, 9 STRAIPSNIŲ IR 2, 5 PRIEDŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMONR. XIII-3420
7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ
ĮSTATYMO NR. I-891 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3421 2
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 2, 6, 9 straipsnių ir 2, 5 priedų pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-3420 7 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 17 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3421 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau – įstatymų projektai) tikslas – pakeisti nustatytą elektroninės kelių rinkliavos paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimo pradžią (dabar nustatyta 2024 m. liepos 1 d.), kadangi dėl besitęsiančių teisminių ginčų, vykdamas Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos sukūrimo ir įdiegimo paslaugų įsigijimo viešųjų pirkimų procedūras, iki Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 2, 6, 9 straipsnių ir 2, 5 priedų pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatyme Nr. XIII-3420 (toliau – KPPPFĮ pakeitimo įstatymas) nustatytos datos nepavyks įgyvendinti projekto „Elektroninės kelių rinkliavos sistemos sukūrimas“. Taip pat iki elektroninės kelių rinkliavos paslaugų teikimo pradžios būtina užtikrinti kelių naudotojų mokesčio surinkimą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – Susisiekimo ministerija) Kelių ir oro transporto politikos grupės (l. e. grupės vadovo pareigas Dmitrijus Bialas, tel. +370 659 17473, el. p. dmitrij.bial@sumin.lt) patarėja Asta Krasočkienė (tel. +370 660 31975, el. p. asta.krasockiene@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Akcinė bendrovė Lietuvos automobilių kelių direkcija įgyvendina projektą „Elektroninės kelių rinkliavos sistemos sukūrimas“ (toliau – projektas). Pagrindinis projekto tikslas – užtikrinti įmokų už transporto priemonių faktinį naudojimąsi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais mokamais valstybinės reikšmės keliais surinkimą, įgyvendinant Europos Sąjungoje taikomus kelių rinkliavos principus „Naudotojas / teršėjas moka“, ir susigrąžinti dalį į valstybinės reikšmės kelius investuotų lėšų, kurios bus naudojamos apmokestinamo valstybinių kelių tinklo infrastruktūros statybai, priežiūrai, eksploatavimui ir plėtrai.

Projekto uždavinys – sukurti Elektroninės kelių rinkliavos informacinę sistemą, kuri pakeis šiuo metu veikiančią Elektroninių vinječių sistemą (kelių naudotojo mokesčio mokėjimas) ir užtikrins įmokų už transporto priemonių valdytojų faktinį naudojimąsi kelių infrastruktūra surinkimą.

Elektroninės kelių rinkliavos paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimo pradžią būtina nukelti dėl besitęsiančių teisminių ginčų viešajame pirkime „Elektroninės kelių rinkliavų sistemos sukūrimas“. Elektroninės kelių rinkliavos sistemos sukūrimo viešasis pirkimas buvo pradėtas vykdyti dar 2021 m. pradžioje po atliktų rinkos konsultacijų, tačiau jau pirmosiomis savaitėmis buvo gautos pretenzijos iš rinkos dalyvių dėl techninės specifikacijos reikalavimų ir kitų priežasčių ir prasidėjo teisminiai ginčai. Teismui pritaikius laikinąsias apsaugos priemones viešųjų pirkimų procedūros buvo stabdomos. Nuo pirkimo pradžios 2021 metais iki 2023 m.

rugsėjo mėn. iš viso vyko 4 teisminiai ginčai. 2023 m. rugsėjo 22 d. pirmos instancijos teismas priėmė akcinei bendrovei Lietuvos automobilių kelių direkcijai palankų sprendimą, kuris, tikėtina, bus skundžiamas apeliacine tvarka. Šiuo metu tęsiasi 14 dienų apskundimo terminas. Svarbu akcentuoti, kad visų teisminių ginčų metu teismai pritaikė laikinas apsaugos priemones (per visą viešąjį pirkimą laikinų apsaugos priemonių jau pritaikyta laikotarpiui, kuris yra ilgesnis nei 12 mėn.). Dėl šios priežasties buvo stabdomos viešojo pirkimo procedūros ir nevykdomi jokie su viešuoju pirkimu susiję veiksmai. Šiuo metu taip pat pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės, jos galios iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos. Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos sukūrimas ir įdiegimas galės būti tęsiamas tik įsiteisėjus teismo sprendimui ir panaikinus laikinas apsaugos priemones. Elektroninės kelių rinkliavos sistemos sukūrimas ir įdiegimas techniškai neįmanomas per trumpesnę nei 19 mėnesių laikotarpį. Dėl šių priežasčių būtina nukelti elektroninės kelių rinkliavos paslaugų teikimo pradžios datą.

Šiuo metu galiojančios redakcijos KPPPFĮ reglamentuotas kelių naudotojo mokesčio mokėjimas. Tačiau nuo 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojus KPPPFĮ pakeitimo įstatymui neliktų nuostatų, susijusių su kelių naudotojo mokesčio mokėjimu, ir įsigaliojusių nuostatų dėl Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos (kurios sukurti ir įdiegti iki nustatyto laiko nėra galimybės). Pažymėtina, kad elektroninės kelių rinkliavos paslaugų teikimo pradžios datos nukėlimas neturės poveikio biudžeto pajamų surinkimo dydžiui, kadangi Susisiekimo ministerijos iniciatyva š. m. birželio 8 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 6, 8, 9 straipsnių, 2 ir 5 priedų pakeitimo įstatymą, kuriuo padidinti kelių naudotojo mokesčio maksimalūs dydžiai. Dėl šio pakeitimo kitais metais numatomas papildomų biudžeto pajamų surinkimas iš kelių naudotojo mokesčio (planuojama surinkti kelių naudotojo mokesčio sumą, kurios numatomas dydis panašus, kaip buvo planuota surinkti kelių rinkliavos įdiegus Elektroninės kelių rinkliavos informacinę sistemą).

Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 17 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3421 nuostatos dėl kelių rinkliavos mokėjimo įsigalios 2024 m. liepos 1 d., tačiau tuo metu Elektroninės kelių rinkliavos informacinė sistema dar nebus įdiegta.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl besitęsiančių teisminių ginčų vykdant Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos sukūrimo ir įdiegimo paslaugų įsigijimo viešųjų pirkimų procedūras nėra galimybių planuotais terminais sukurti ir įdiegti Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos, t. y. iki KPPPFĮ pakeitimo įstatyme nurodyto termino neįmanoma įgyvendinti projekto pagrindinės veiklos – sukurti ir įdiegti Elektroninės kelių rinkliavos informacinę sistemą Lietuvoje, todėl būtina nukelti KPPPFĮ pakeitimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatytą elektroninės kelių rinkliavos paslaugų teikimo pradžios datą. Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad nuostatos, susijusios su elektroninės kelių rinkliavos paslaugomis, įsigalioja 2025 m. liepos 1 d.

Šiais įstatymų projektais įgyvendinamas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ 30 rodiklis „Įsigaliojęs teisės aktas, kuriuo įdiegiama Elektroninės kelių rinkliavos informacinė sistema, pagrįsta principais „naudotojas moka“ ir „teršėjas moka“.

Nepadarius KPPPFĮ pakeitimo įstatymo pakeitimų, susijusių su kelių naudotojo mokesčiu, nuo 2024 m. liepos 1 d. neliktų kelių naudotojo mokesčio reglamentavimo ir šis mokestis negalėtų būti renkamas, o Elektroninės kelių rinkliavos informacinė sistema dar nebūtų įdiegta. Šios KPPPFĮ pakeitimo įstatymo nuostatos užtikrins kelių naudotojo mokesčio Lietuvoje surinkimą iki Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos įdiegimo.

Po Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 17 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-3421 įsigaliojimo datos pakeitimo nuostatos dėl kelių rinkliavos ir dėl baudų už kelių rinkliavos nesumokėjimą įsigalios 2025 m. liepos 1 d., t. y. tada, kai jau bus įdiegta Elektroninės kelių rinkliavos informacinė sistema.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu). Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymų projektais siūlomi reguliuoti teisiniai santykiai neturės esminės įtakos ir neigiamų pasekmių ekonomikai, socialinei aplinkai, viešajam administravimui, teisinei sistemai.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, reikės patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimą Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2007 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. 3-35 „Dėl reikalavimų, užtikrinančių elektroninių kelių rinkliavos sistemų suderinamumą Europos Sąjungoje, nustatymo“ pakeitimo“.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai neapibrėžiami, todėl jie nevertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos teisei neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti

Priėmus įstatymus, reikės patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimą Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2007 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. 3-35 „Dėl reikalavimų, užtikrinančių elektroninių kelių rinkliavos sistemų suderinamumą Europos Sąjungoje, nustatymo“ pakeitimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „kelių infrastruktūra“, „kelių tinklas“, „kelias“, „finansavimas“, „kelio rinkliava“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.